

Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány Kiválósági PhD Ösztöndíjat nyert Sallai Balázs, a Debreceni Egyetem Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolájának doktorandusz hallgatója. A pályázatot a Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány írta ki, a díjban a doktori képzésben kimagasló teljesítményt nyújtó nappali tagozatos, PhD-hallgatók részesülhettek.

- **2023. október 4-én** 1723 – *A magyar alkotmánytörténet nagy esztendeje* címmel rendezett tudományos konferenciát az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Magyar Állam- és Jogi Történelmi Tanszéke, az MTA IX. Osztály Jogi Történelmi Albizottsága és a HUN–REN–ELTE Jogi Történelmi Kutatócsoport az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Kari Tanácstermében. A konferenciát Beliznai Kinga PhD habilitált egyetemi docens, az ELTE ÁJK Magyar Állam- és Jogi Történelmi Tanszékének tanszékvezetője nyitotta meg. A Sanctio Pragmatica szekcióban előadást tartott: Szijártó M. István egyetemi tanár (ELTE BTK) *A Pragmatica Sanctio és a magyar rendiség*, Liktor Zoltán Attila PhD főtanácsadó „*Indivisibiliter ac Inseparabiliter*”, avagy a spanyol jog hatása a magyar trónbetöltés rendjére. *Gondolatok az 1723. évi I–II. tc. háttéréhez*, Képes György PhD habilitált egyetemi docens *A Pragmatica Sanctio mint lex fundamentalis a magyar alkotmánytörténetben*, Képegy Imre PhD tanársegéd *A Pragmatica Sanctio mint hivatkozási alap az 1860-as évek közjogi vitáiban* címmel. A Consilium Locumtenentiale szekcióban előadást tartott: Szabó István PhD rektorhelyettes, tanszékvezető egyetemi tanár (PPKE JÁK) *A Habsburg Birodalom kormányzata és a Magyar Királyság igazgatása*, Mezey Barna professor emeritus *A Helytartótanács mint a magyar központi közigazgatás modern csúcsszerve*, Gosztonyi Gergely PhD habilitált egyetemi docens *Miért nem kedveltük a Helytartótanácsot? Fejezetek a cenzúra hazai történetéből*, Megyeri-Pálffy Zoltán PhD tudományos munkatárs, adjunktus *Közjog és építéset: a Helytartótanács épülete* címmel.
- **2023 október 7-én** a Magyar Jogász Egylet a hazai hagyományt is folytatva, harmadik alkalommal szervezte meg a Magyar Jogi Könyvszalont. A Károli Gáspár Református Egyetem Károlyi–Csekonics Palotájában tartotta a Kárpát-medencében jogi könyvkiadással foglalkozó kiadók kínálatából válogatott jogi szakkönyvek bemutatóját és vásárát. A központi programokat könyvbemutatók, szakmai beszélgetések, dedikálás kísérték. A Szladits Károly konferenciaterem pódiumbeszélgeté-

seinek sorában jogtörténelmi érdekességgel bírt a Mezey Barna szerkesztésében megjelent, *Aranybulla a jogtörténetében* című tanulmánykötetről tartott kerekasztal Nagy Péter mb. tanszékvezető (KRE ÁJK) moderálásával, Szabó István egyetemi tanár (PPKE JÁK), az MJE Jogi Történelmi, Római Jogi és Egyházi Szakosztályának elnöke, Stipta István (KRE ÁJK) professor emeritus és Balogh Elemér egyetemi tanár (SZTE ÁJK) részvételével. A Concha Győző konferenciaterem programján szerepelt Király Tibor monográfiája, *A védelem és a védő a büntetőügyekben* ismételt kiadásának bemutatója, melynek keretében Bánáti János, a Magyar Ügyvédi Kamara örökös tiszteletbeli elnöke, az MJE alelnöke, Czine Ágnes alkotmánybíró, tanszékvezető egyetemi tanár (KRE ÁJK), Dr. Kadlót Erzsébet ügyvéd, a Magyar Kriminológiai Társaság főtárgyalója, címzetes egyetemi docens (SZTE ÁJK) méltatta Király Tibor életútját és hatvan esztendő múltán újfent publikált művét. A beszélgetést Mezey Barna egyetemi tanár (ELTE ÁJK) vezette.

- **2023. október 11-én** *Szemelvények a politikai és nem politikai emigráció történetéből* címmel rendezett tudományos konferenciát az MTA IX. Osztály Jogi Történelmi Albizottsága, a HUN–REN–ELTE Jogi Történelmi Kutatócsoport és a Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Levéltár (RETÖRKI) az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Pázmány Termében. A konferenciát Mezey Barna (professor emeritus ELTE ÁJK, egyetemi tanár SZE DF ÁJK) és Nyári Gábor (ügyvezető igazgató RETÖRKI) nyitották meg. A délelőtti szekció levezető elnöke Megyeri-Pálffy Zoltán (tudományos munkatárs HUN–REN–ELTE Jogi Történelmi Kutatócsoport) volt, a délelőtti folyamán Pálvölgyi Balázs (egyetemi docens SZE DF ÁJK) *Az amerikai magyarok visszavándorlásának kérdése az I. világháborút követően. Kormányzati elképzelések és a lehetőségek átalakulása*, Nyári Gábor (ügyvezető igazgató RETÖRKI) *Az 1947-es altöttingi országgyűlés. A '45-ös emigráció kísérlete a nyugati hatalmak által elfogadott kormány létrehozására és a magyarság képviseletére*, Soós Viktor Attila (bizottsági tag NEB) *Varga Béla a Magyar Nemzeti Bizottmány élén, emigrációs szerepvállalása*, M. Madarász Anita (egyetemi tanársegéd ELTE BTK, tudományos főmunkatárs NEB) „*Igaz, hogy otthon sokszor becsapták őket, azonban tíz év alatt nem annyiszor, mint két hét alatt az angolok.*” *Miként alakult a magyar emigráció sorsa Nagy-Britanniában, 1956-ban?*, Andreides Gábor (tudományos főmunkatárs NEB) „*Azt kérdezik, hogy Olaszországban ki lehet-e fejteni saját gondolatokat az utcán?*” *Remény, várakozás és realitás, magyar emigráció Olaszországban 1956 után* címmel tartott előadást. A délutáni szekció levezető elnöke Strausz Péter (habil. egyetemi docens Corvinus, tudományos igazgató RETÖRKI) volt, előadást tartott: Székér Nóra (kutatási osztály vezetője ÁBTL) *A magyar tudós emigráció és az állambiztonság*, Nagymihály Zoltán (tudományos segédmunkatárs RETÖRKI) *A „szellem szuverenitása” és az emigráció. A Látóhatár és az Új Látóhatár* „har-

madik útja” (1950–1962), Semsei Ferenc (tudományos kutató ÁBTL) Egy könyvkiadó története: Püski Sándor Amerikában, Kovács-Szépvolgyi Enikő (tudományos segédmunkatárs HUN–REN–ELTE Jogtörténelmi Kutatócsoport) A magyar állam szerepe az első világháborút követő külföldi gyermeküdültetésben, Heil Kristóf Mihály (tudományos segédmunkatárs HUN–REN–ELTE Jogtörténelmi Kutatócsoport, operatív igazgató RETÖRKI) Adalékok a nem politikai emigráció történetéhez (1945–1990) címmel.

- **2023. október 20-án** *Budapest 150 éve* címmel szervezett tudományos konferenciát a Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karának Jogtörténelmi Tanszéke. A tanácskozást Smuk Péter dékán, egyetemi tanár nyitotta meg. Előadás tartott Gyáni Gábor (BTK Történettudományi intézet professor emeritus) *Mi tette nagyvárossá Budapestet?*, Catherine Horel (École des hautes études en sciences sociales – CETOBAC, Centre national de la recherche scientifique, Párizs) *Budapest multikulturalizmus és nacionalizmus között 1848–1919*, Mezey Barna (ELTE ÁJK professor emeritus, SZE DF ÁJK egyetemi tanár) *A budapesti rendőrség megszületése és működésének kezdetei*, Ekler Dezső (SZE ÉÉK egyetemi tanár) *A önszervező város – Lakásbiznisz és városmorfológia a 19. századi Pesten*, Schweitzer Gábor (TK Jogtudományi Intézet, NKE ÁNTK habilitált egyetemi docens) *Nagy-Budapest, Új-Budapest, Budapest-Vármegye – Törekvések a fővárosi agglomeráció közigazgatási integrálására a 20. század első felében*, Sipos András (Budapest Főváros Levéltára főlevéltáros) *Budapest önkormányzati adórendszere, 1873–1944*, Sipos Katalin (Budapest Főváros Levéltára főlevéltáros) *A legkisebb láncszem: Óbuda és a város egyesítés(ek)*, Perczel Olivér (Budapest Főváros Levéltára főlevéltáros) *Tűzijáték-tér, Népliget, Új-Mutatványos-telep, Vidám Park. A Városligeti vurstli világa(i), 1872–1952*, Völgyesi Levente (PPKE JÁK habilitált egyetemi docens) *A kisajátítás jogszabályi környezete és sajátosságai Budapest egyesítésének időszakában*, Gerhard Péter (Budapest Főváros Levéltára főlevéltáros) *Választójogi dilemmák a fővárosban Budapest egyesítésének idején*, Soóki-Tóth Gábor Csaba (SZE ÉÉK egyetemi tanársegéd) *Budapest városrendezési tervei a múltban és a jelen kihívásai*, Pálvolgyi Balázs (SZE DF ÁJK egyetemi docens) *Félelmek horizontjai – vitás kérdések és ellenvélemények rétegei Buda, Pest és Óbuda egyesítéséről*, Barna Attila (SZE DF ÁJK tanszékvezető egyetemi docens) *A Fővárosi Közmunkák Tanácsának létrehozása és működésének keretei a dualizmus első évtizedében* címmel.
- **2023. november 9-én** *Dósa Elek élete és munkássága* címmel tudományos konferenciát rendezett a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Jogtörténelmi és Jogelméleti Intézetének Jogtörténelmi Tanszéke és a Dósa Elek Jogtörténelmi Kutatóműhelye a Károlyi–Csekonics palotában. A konferencia aktualitását a 19 századi neves erdélyi jogtudós

születésének 220. évfordulója adta. A tudományos tanácskozást Udvarý Sándor oktatási és képzési dékánhelyettes nyitotta meg. A konferencián Pál Judit (a Babeş-Bolyai Tudományegyetem BBTE Magyar Történelmi Intézet egyetemi tanára, az MTA külső tagja) *Az utolsó erdélyi diétától a magyar országgyűlésig: az erdélyi képviselők és az unió kérdése*, Veress Emőd (az MTA doktora, SAPIENTIA EMTE Jogtudományi Intézet, ME ÁJK, Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet) *Néhány gondolat Dósa Elek jogtudósi munkásságáról*, Hermann Róbert (az MTA doktora, KRE BTK, VERITAS, HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum) *Az erdélyi kormánybiztosi rendszer*, Stipta István (az MTA doktora, KRE ÁJK) *Dósa Elek és a magyar jogtörténet-tudomány kapcsolatáról*, Szabadfalvi József (az MTA doktora, DE ÁJK) *Dósa Elek jogbölcseleti nézeteiről*, Szabó Béla (DE ÁJK) *Dósa Elek és a szászok jogai*, Homoki-Nagy Mária (SZTE ÁJK) *A Fejedelemség korának végrendelkezési szokásai*, Somogyi Gréta (HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum) *Dósa Elek kormánybiztosi tevékenységéről*, Kolumbán Judit (Kolozsvári Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtár) *a Kolozsvári Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtár gyűjteményében őrzött Dósa Elek kéziratokról*, Peres Zsuzsanna (NKE ÁNTK) *Az erdélyi perjog és Dósa Elek Erdélyhoni jogtudomány című munkájáról*, Bónis Péter (KRE ÁJK) *A szokás (consuetudo) Dósa Elek Erdélyhoni jogtudomány című művében, a Tripartitumban és a közös jogban (ius commune)*, Fazakas Zoltán (KRE ÁJK) *A nemzetiségi kérdés Erdélyben – az erdélyi állam válaszai*, Nagy Péter (KRE ÁJK Jogtörténelmi Tanszékének megbízott vezetője) *Dósa Elek utazásáról és a német jogtudomány kapcsolatáról* adott elő.

- **2023. november 10-én** nyilvános vitában eredményesen védte meg Szabó Péter Zsigmond *A munkaviszonyokra vonatkozó szabályozás egyes kérdései (gyermekmunka, női munkaszakszervezetek, sztrájk és kollektív szerződés) az Egyesült Királyságban és Magyarországon a 2. világháborúig* című doktori értekezését a Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karán. A bizottság elnöke Mezey Barna egyetemi tanár (SZE DF ÁJK, ELTE ÁJK), tagjai Révész T. Mihály c. egyetemi tanár (SZE DF ÁJK, ELTE ÁJK), Ember Alex Frigyes habilitált egyetemi docens (SZTE ÁJK), Képes György habilitált egyetemi docens (ELTE ÁJK), az értekezés felkért hivatalos bírálói Balogh Elemér egyetemi tanár (SZTE ÁJK) és Berke Gyula egyetemi docens (PTE ÁJK) voltak. A jelölt témavezetői Barna Attila egyetemi docens (SZE DF ÁJK) és Ferencz Jácint habilitált egyetemi docens (SZE DF ÁJK) voltak.
- **2023. november 11-én** került sor Szoboszlai-Kiss Katalin habilitált egyetemi docens *Miről beszélnek, amikor a görögökről beszélnek? Tanulmányok az athéni demokráciáról, filozófiáról, boldogságról* című monográfiájának bemutatására a Györi Könyvszalón keretében.

A program során a szerző beszélgetőtársai Deli Gergely egyetemi tanár, rektor (SZE DFK, NKE), Szalai Zsolt és Kukorelli István professor emeritus voltak.

- **2023. november 12-én** került sor Nagy Szabolcs egyetemi docens (SZE DFK) *1919-es „kommunista bűnperek” az Észak-Dunántúlon* című monográfiájának bemutatójára a Györi Könyvszalonnán a Magyar Történelmi Társulat programja keretében a szerző és Barna Attila tanszékvezető egyetemi docens részvételével.
- **2023. november 13-án** a Parlamenti Múzeum Pedagógiai Műhelye által szervezett *A parlamentarizmus története és állampolgári ismeretek* címet viselő többnapos pedagógus-továbbképzésen az Országgyűlés épületében Mezey Barna *Parlamentek, parlamentarizmus, parlamenti jogok* címmel tartott előadást.
- **2023. november 15–17.** között rendezte meg a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Magyar Jogtörténelmi Tanszéke és a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Akadémiai Bizottságának Jogtudományi Szakbizottsága a XI. Szegedi Jogtörténelmi Napok tudományos konferenciát a Szegedi Akadémiai Bizottság székházában. A konferencia első napján a jogtörténet-tudomány területén kutatás végző PhD-hallgatók adtak elő: Biczó András *Bodó Mátyás Jurisprudencia criminalis című művéhez írt Praefatio vizsgálata különösen egyes helytartótanácsi intimatumok tükrében*, Burger Borisz *Tényleges hatalomgyakorlás vagy legalitás: az állam fogalma a büntetőjog történetében*, Krusóczki Bence *A hatósági engedély hiánya mennyiben tisztességtelen?*, Papp Csaba *„A község a törvény korlátai között önállóan intézi saját belügyeit”, avagy a községek feletti felügyelet Csanád vármegyei gyakorlata*, Schlachta Boglárka *Bírák fegyelmi ügyei a Budapesti Királyi Ítéltábla gyakorlatában (1936–1950)*, Spengler József *Az államháztartás kontrolljának modern kori kialakulása az 1860-as évektől 1914-ig; a magyarországi kezdetek*, Pap Péter *A végrehajtási jog dogmatika fejlődése a 19–20. században*, Losonczy Eszter *Az első magyar adatvédelmi törvény elfogadása* címmel tartott előadást. A rendezvény második napján László Balázs *Az 1723. évi törvények és a történelmi alkotmány középkori elemei*, Bathó Gábor *A Helytartótanács és a kormány*, Völgyesi Levente *A Magyar Királyi Helytartótanács törekvése a települési önkormányzatok működésének egységesítése érdekében (1723–1848)*, Nagy Janka Teodóra *A Helytartótanács népvédelmi és rendészeti intézkedései és végrehajtásuk Tolna vármegyében (1725–1839)*, Bató Szilvia *A Helytartótanács szerepe a büntetőjogi jogalkotásban: kimutatás a statáriumot gyakorló törvényhatóságokról*, Mezey Barna *A Helytartótanács szerepe a börtönügy kezelésében*, Stipta István *Balogh Jenő igazságügyi reformtörekvései 1913–1917*, Gedeon Magdolna *A Helytartótanács tevékenysége a montanisztika területén*, Nagy Péter *A 18.*

századi erdélyi házassági bíráskodás, Kisteleki Károly *Erdély államkormányzata a 18. században*, Képegy Imre *Igazságszolgáltatási reformtörekvések az 1861 és 1865 közötti Magyarországon*, Tamási Éva *A magyar büntető perjog kodifikációs kísérletei a 19. század második felében, különös tekintettel a vádtanács kérdésére*, Megyeri-Pálffy Zoltán *A Kúria Pesten*, Homoki-Nagy Mária *Úriszéki bíráskodás a 18–19. században* címmel tartott előadást. A konferencia zárónapján Szabó István *Hézagok az együtt birtoklásban (Pragmatica Sanctio)*, Frey Dóra *A közigazgatás nyelvhasználata a 19. század második felében*, Varga Norbert *A Kartellbíróóság működése, különös tekintettel a kartellszerződések érvényességére*, Pétervári Máté *A bíróság működése és az eljáró bírák személye a csődönkívüli kényszeregyezségi ügyekben a Kalocsai kir. törvényszéken*, Szívós Kristóf *A bírói szerepfelfogás változása a perjogi kodifikáció tükrében*, Rigó Balázs *II. Jakab politikai végrendelete – Öröklési jogi szatíra a spanyol örökösödési háború hajnalán* címmel tartott előadást.

- **2023. november 24-én** az Országos Tudományos Diákköri Tanács megtartotta kitüntetésátadó ünnepi ülését a 36. OTDK befejezése alkalmából a Zeneakadémia Nagytermében. Weiszbürg Tamás, az OTDT elnöke adta át a *Honoris Causa Pro Scientia* Aranyérmeket, amelyet minden OTDK évében az a három személy kap meg, akik kiemelkedően sokat tesznek a tehetséggondozásért és a TDK-ért. A kitüntetettek között volt Mezey Barna egyetemi tanár, az OTDT alelnöke, az ELTE ÁJK Magyar Állam- és Jogtörténelmi Tanszékének professor emeritusa. Az Országos Tudományos Diákköri Tanács azoknak a kiemelkedő iskolateremtő professzoroknak, kutatóknak, közéleti személyiségeknek ítéli oda a kitüntetést, akik példamutatóan segítették a magyar felsőoktatás műhelyeiben folyó diaktudományos munkát, továbbá sokat tettek a hallgatók, valamint az őket segítő, velük együttműködő oktatók, kutatók társadalmi és szakmai elismerése érdekében.
- **2023. december 6-án** az MTA Debreceni Területi Albizottság Jogi Munkabizottsága és a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar szervezésében a Jogi Munkabizottság bemutatkozó rendezvényén adott elő Balogh Judit *A bírói függetlenség hajdan (és majdan?)* címmel.
- **2023. december 15-én** az ELTE Bölcsészettudományi Kar Vállalkozástörténelmi Kutatócsoport és a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Magyar Jogtörténelmi Tanszék OTKA Kutatócsoport tagjai *A gazdaság és jog történelmi vizsgálata* című jogtörténelmi műhelybeszélgetés keretében tartottak előadást az SZTE ÁJTK Kari tanácstermében. A műhelybeszélgetést Varga Norbert, az OTKA kutatócsoport vezetője nyitotta meg, ezt követően előadást tartott Halmos Ká-

roly *A csődtörténet kérdései: a jogalkalmazás és a jogi képviselő kérdés az 1840. évi törvény kapcsán*, Pétervári Máté *Csőd vagy csődönkívüli kényszerezegység? A fizetéseptelenségi eljárások kvantitatív vizsgálata a Kalocsai Kir. Törvényszék 1915 és 1929 közötti gyakorlatában*, Balogh Ádám *„Hajóstársaságok harca”*: *A dualizmus kori magyar kormányok szerződése a brazil hajóáratok fenntartása érdekében*, Homoki-Nagy Mária *A szerződési jog fejlődése a két világháború közötti időszakban*, Klement Judit *Cégbejegyzés*

szempontjai (nehézségei) a dualizmus kori Magyarországon, Koloh Gábor *A szövetkezetek magyarországi terjedése 1918-ig*, Pogány Ágnes *A magyarországi kartellek és az 1931. évi kartelltörvény*, Varga Norbert *Kartellszerződések a gyakorlatban a két világháború közötti időszakban*, Legeza Dénes *Szerzői jogi kérdések a két világháború között*, Krusóczki Bence *A hatósági engedély hiánya tisztességtelen verseny-e?* valamint Szívós Kristóf *A törvényszéki egyesbíráskodás kérdése a két világháború között* címmel.

NAGY SZABOLCS

**1919-es „kommunista
bűnperek” az
Észak-Dunántúlon**